

3. Zabalova O. *Development of public control in the sphere of activity of the executive authorities of the Russian Federation*, author. dis. cand. legal sciences. M., 2012, 26 p. (in Russian).
4. Zarichniy O. *Participation of the public in the exercise of public authority: theoretical and legal research, author's abstract*. dic. cand legal sciences Lviv, 2017, 24 p. (in Ukrainian).
5. Klinshans E. *Institute of Civil Control over the Penitentiary System in the context of political modernization of Russia*, author. dis. cand. polit. sciences, Saratov, 2011, 20 p. (in Russian).
6. Schumpeter J. *Capitalism. Socialism. Democracy*. M.: Economics, 1995, 540 p. (in Russian).
7. *Public examination: theoretical and practical aspects*. K: Tetyukin, 2011, 120 p. (in Ukrainian).
8. Petrenko I. *Expert and analytical support of state policy in Ukraine: the state and prospects of development*, *Vechiia Verkhovna Rada Magazine*, 2011, No. 12, p. 12–16. (in Ukrainian).
9. Volynkina L. A. *The role of political expertise in political decision-making*, *Proceedings of Saratov University*. Vol. 10, Sociology Series. Political Science, Vol. 4, 2010, p. 88–91 (in Russian).
10. *Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 976 «On Approval of the Procedure for Supporting the Public Examination of Activities of Executive Bodies»*. [Electronic resource]. Available at <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF> (in Ukrainian).
11. *The Government deepens communication with the public* [Electronic resource]. Available at: <http://ukurier.gov.ua/en/news/uryad-pogliblyuye-komunikaciyu-z-gromadskistyuu/>. (in Ukrainian).
12. *«The use of the potential of non-governmental think tanks in shaping national security policy»*. [Electronic resource]. Available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/2119/> (in Ukrainian).
13. Stepanko O. *Humanitarian expertise as a mechanism of public control and technology of modern communication*. *Theory and practice of public administration*. Zb sciences Ave Kh.: View of KRI NAPA «Magister», 2014, Vip. 2 (45), p. 66–75 (in Ukrainian).
14. Vitvitsky S. *Control as a guarantee of the legality of the activities of the public administration*, author's abstract. dis doc. Law of Sciences. Kharkiv, 2016, 39 p. (in Ukrainian).

Матеріал надійшов до редакції 17.09.2018 р.

УДК 321.01:[001.8:81'42]

Максим Яковлєв,

кандидат політичних наук, доцент,

директор Школи політичної аналітики і доцент кафедри політології,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,

04070, Україна, м. Київ, вул. Волоська, 8/5, 4-246

yakovlevmv@ukma.edu.ua

ORCID ID0000-0001-7774-3513

МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНЦЕПТОПІВ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

У статті здійснено розгляд переваг та недоліків підходів до дослідження концептопів політичної науки в аналітичних рамках основних політологічних дослідницьких методологій. При цьому методологію політичної науки розуміються як комплексні теоретичні підходи, що зумовлюють використання низки методів та обґрунтовують застосування до досліджуваних феноменів політичного відповідних дослідницьких технік і аналітичних інструментаріїв. У статті зроблено спробу порівняти дослідницькі програми аналізу концептопів політичної науки в межах різних комплексів теоретичних підходів-методологій, які в англосаксонській традиції також відомі як аналітичні традиції. В основу інтерпретаційного каркасу статті покладено міждисциплінарний підхід, що поєднує у собі безпосередньо теорію

та методологію політичної науки у поєднанні з прикладною галуззю мовознавства – концептологією. Концептополя у своїй сукупності формують концептосферу політичної науки та складаються з концептів різних рівнів, тому їх дослідження потребує ретельного калібрування аналітичного апарату. Оскільки основні методології політичної науки також є, по суті, теоріями щодо онтології та епістемології політичної науки, їх теж можна розглядати як концептополя політичної науки, що мають свої рівні та власну внутрішню динаміку. Методологічні підходи та аналітичні традиції політичної науки, серед яких обрано англосакську та німецьку класифікації на основі праць К. Хей та К. фон Байме, суттєво відрізняються своїми евристичними потенціалами, що й доводиться в статті: кожна з методологій має свої переваги та обмеження, проте конструктивізм має суттєві переваги над інституціоналістськими, функціоналістськими та раціоналістськими, хоча кожна з них має цінність для комплексного дослідження політологічних концептополів. Перспективою подальших досліджень може, зокрема, бути розгляд бігевіоралізму (який у цій статті не розглядається) як дуже значимого, водночас і контроверсійного, напрямку у політичній науці, що в основі вбачає політичні феномени орієнтовані виключно на поведінку, яку можна спостерігати та квантифікувати. Тож концепціям, концептам та ідеям у цілому, на перший погляд, місця в ньому не передбачено.

Ключові слова: концептосфера політичної науки, теорія політичної науки, методологія наукових досліджень, концептологія, методи досліджень.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Питання та проблеми методологічних підвалин політичної науки ніколи не втрачають своєї актуальності. Усі, хто вивчають історію становлення політичної науки як окремої галузі знання та університетської дисципліни, знайомляться з різними методологічними дискусіями, інколи навіть і з протистояннями, однак різними можуть бути розуміння кумулятивного ефекту цих процесів. Найпростіший підхід – сприймати це як частину історії, із якою «освіченим політологам» треба бути знайомим для орієнтування у віхах розвитку свого фаху. Трохи складнішою стає оптика бачення цих процесів, якщо звертати увагу на першопричини дискусій, в основу яких покладено наріжні питання про предмет та цілі політичної науки, яскравий приклад чого – *постбігевіоральна революція* [1, с. 60]. Проте іще складнішим є сприйняття та розуміння не лише причин і змістовного наповнення дискусій, але й *практичне врахування* їхніх наслідків та, що особливо важливо, *висновків*, утілених у конкретних *дослідницьких програмах*. Саме завдяки їм сучасні політологи мають доволі широкий спектр можливостей дослідити предмет свого наукового інтересу за допомогою різних інструментарії, інтерпретаційних схем, аналітичних процедур. Відповідно, якщо взятися за дослідження *концептополів* політичної науки, що у своїй сукупності формують *концептосферу* політології, то реалізації такої дослідницької програма виглядатиме дуже по-різному залежно від методологічної традиції. Також потрібно враховувати, що дослідження концептополів потребуватиме, в принципі, міждисциплінарного підходу, оскільки ця тема природно належить до сфери лінгвістики [2], а відтак ми отримуємо важливі критерій для проведення порівняльного аналізу евристичного потенціалу кожної з політичних методологій: їх «узгоджуваність» та можливість їх аналітичного поєднання з концептологією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як і будь-яка інша наука, політологія оперує концептами різних видів, а також поняттями і категоріями, що формують термінополя, терміносистеми, комплекси понять, які сукупно становлять концептосферу політичної науки. Концептологія як галузь мовознавства займається аналізом процесів створення і трансформації як окремих концептів, так і систем понять. Оскільки саме поняття *концепт* не має єдиного усталеного значення, його прийнято по-різному тлумачити залежно від напрямку мовознавства: від акцентування «ментального характеру концепту» з його роллю в психічних процесах у *когнітивно-психологічному* напрямі [3, с. 235], наголосу «на домінантності культурного елементу» в структурі концепту в *культурологічному* напрямі [3, с. 236], до розуміння концепту «як знання, що несе певну інформацію» представниками *епістеміологічно-інформаційного* підходу [3, с. 237]. В Україні дослідженням концептів і концептосфер займається видатний мовознавець А. Приходько, який, зокрема визначає *термінополя* які ділянки концептосфери «що становлять собою стійке угруповання типологічно і значеннєво однорідних та ієрархічно впорядкованих концептів, спеціалізованих на організації когнітивно-семантичних просторів» [4, с. 223–224]. У соціальних науках відомим дослідником концептів є Г. Гертц, одна з фундаментальних праць якого так і називається: «Концепти суспільствознавства» (*Social science concepts*). Г. Гертц вважає концепти «теоріями про нарізні конститутивні елементи певного феномену» [5, с. 5], наголошує на їхній *багатовимірності* [5, с. 6] і розробляє досить емпіристичну «концепцію концепту», що дозволяє їх операціоналізацію до рівня змінних у рівняннях та статистичних моделях. Окрім концептологічної, ця стаття, вочевидь, містить і методологічно-політологічну компоненту. Оскільки існує доволі велика кількість різного матеріалу щодо становлення та розвитку політичної науки, для цілей саме цієї публікації візьмемо одну з німецької традиції – працю К. фон Байме [6], та одну – з англосаксонської, а саме – книгу британського науковця К. Хея [7].

Формулювання цілей статті. Мета полягає у порівняльному розрізі переваг та недоліків підходів до дослідження концептополів політичної науки в аналітичних рамках основних політологічних дослідницьких методологій.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Спочатку розглянемо типології методологічних підходів до дослідження політичних феноменів, розроблених німецьким науковцем Клаусом фон Байме. Його праця, що цікаво, доступна у російському перекладі, видана в Україні, проте у цій статті я використовуватиму книжку мовою оригіналу (тобто німецькою). На перший погляд може видатися дивним, що окремий розділ безпосередньо про методологію досліджень включено до книжки з назвою «сучасні політичні теорії». Справді, в українській чи російській політологічній науковій традиції, так би мовити, «теоретизувати» прийнято окремо від розглядів методологій та методів дослідження. Хоча німецька політична наука в розрізі застосування методів і технік дослідження не настільки «сурова» як

англосаксонська (що, зокрема, проявляється в суттєво меншій кількості публікацій із використанням серйозного кількісного підходу, що робить статті у фахових німецьких політологічних видань подібними до наших: статистичного аналізу в них у край мало), вона все ж приділяє достатню увагу методологічним аспектам. Методологія розуміється не лише як сукупність методів, бо й сам метод не трактується виключно як дослідницька техніка, про що й пише фон Байме, який вважає, що таке розуміння методу «несе в собі загрозу, бо феномени, які можна було би спостерігати, цілком перетворюються на конструктивні поняття (*Konstrukt-Begriffe*) або на операціоналізовані шифри, котрі наперед задають результати, унаслідок чого соціальна реальність відображається лише схематично, а «естетика» дослідницької техніки ставиться над релевантністю політичної проблеми» [6, с. 87].

Отже, беручи на озброєння широке розуміння методологій, К. фон Байме виділяє шість методологічних підходів (*methodische Ansätze*) у теорії політики,; 1) історично-генетичні; 2) інституційні; 3) бігевіоралістичні; 4) функціонально-структурні; 5) раціонального вибору; 6) порівняльні [6, с. 88]. У той же час британський науковець, професор політичного аналізу (саме так називається його посада в Шеффілдському університеті) спочатку пише про «мейнстрім політичної науки» [7, с. 7] та групує його в «три окремі (*distinct*) перспективи: теорія раціонального вибору, бігевіоралізм та новий інституціоналізм» [7, с. 7]. Як і належить британському науковцю, далі він розробляє цю класифікацію ретельніше й пише окремо ще й про *реалізм*, *неореалізм*, *неолібералізм*, *конструктивізм* та *постмодернізм* [7, с. 17–27]. Після цього К. Хей переходить до підрозділу під назвою «аналітичні стратегії у сучасній політичній науці та міжнародних відносинах» [7, с. 27], а самі ці стратегії він представляє в таблиці у вигляді трьох «аналітичних парадигм у сучасній політичній науці» [7, с. 29], які відрізняються від «трьох окремих перспектив», представлених раніше, тим, що до *нового інституціоналізму* додано *конструктивізм*. Цікаво, що чимось подібний підхід до класифікації аналітичних традицій у політичній науці знаходимо і в німецькій традиції. Він, щоправда, виходить із дещо інших передумов: німецький науковець Д. Штернбергер описав три «джерела» політики як *політологіку* (*Politologik*), представлену Арістотелем, *демонологіку* (*Dämonologik*), представлену Мак'явеллі, та *есхатологіку* (*Eschatologik*), представлену Марксом [8, с. 383]. Як підсумовує цей підхід фон Байме, «стисло ці три концепції політики були названі інституційною, процесуальною й інтенційною [концепцією]» [6, с. 98]. Отже, хоча на перший погляд підходи до класифікації методологій політологічних досліджень і різняться між собою, проте при ретельнішому аналізі можна помітити й спільні риси. Опіраючись на них спробуємо простежити можливості дослідження концептополів політичної науки.

Очевидною спільною рисою обох підходів є врахування *інституціоналізму*. Як пише фон Байме, аналізувати «орієнтовану на субстанцію (*substanzenorientierte*) концепцію інституцій» можна «через дослідження ролі, яку ці інституції відіграють у соціальній системі» [6, с. 99]. Тут ідеться про центральну роль інституцій в історичній соціології і, на думку вченого, слід уважно придивлятися до інсти-

туційних напрямів досліджень саме в контексті того, якими вони вважають *ролі інституцій та систем* [6, с. 99]. Водночас для нас важливо, що тут ідеться і про розуміння *інституцій як концепту*, що дає нам змогу подивитися на *інституціоналізм як концептополе політичної науки*. У цьому особливо допомагає К. Хей, який у своїй таблиці про *новий інституціоналізм* окремим пунктом прописує *ключові концепти*, серед яких – інституції, час (*timing*), послідовність, історія, переривчаста рівновага (*punctuated equilibrium*) [7, с. 15]. Відповідно, самі напрями інституціоналізму ми можемо аналізувати як *концептополя*, для яких ключовими є певні концепти різних рівнів. Так, наприклад для нового інституціоналізму важливо враховувати «соціалізацію акторів у певних інституційних умовах, що визначають неформальні правила та процедури» [7, с. 14], відтак особливу важливість набуває дослідження відповідних *суб-концептополів* «порядку», «правил» або, як зазначає сам К. Хей, «логіки належної поведінки – *logics of appropriateness*» [7, с. 14].

Водночас, як і будь-яка інша методологія, інституціоналізм не позбавлений певних недоліків. Щодо *неоінституціоналізму* К. Хей визначає кілька недоліків, серед яких, мабуть, релевантними до дискусії про дослідження концептів і концептополів є такі: «актори є бранцями інституційних контекстів», «інституціоналізм схиляється до [надмірної] описовості», *неоінституціоналізм* «краще пояснює стабільність ніж зміни» [7, с. 15]. Відповідно, це накладає такі обмеження й на дослідження концептополів: 1) актори як «бранці» діють у певних контекстах, сформованих інституціями, а отже, ускладнюється *проактивна діяльність* акторів із формування концептополів; 2) надмірна описовість може означати «гальмування» на етапі викладу етимології чи семантики концепту та не доводить процес аналізу до дослідження ономасіологічного рівня; 3) пояснення стабільності, а не змін, обмежує можливості дослідження динаміки концептів та процесів конфігурування концептополів. Окремим перспективним напрямом може бути дослідження концепту *відкритості*, оскільки «в основі інституціоналістської концепції політики лежить уявлення про принципову відкритість політичного процесу та принципову політичну рівність усіх повноправних громадян» [7, с. 99], відтак політологи можуть орієнтуватися на дослідження умов взаємодії акторів у межах певних інституцій.

Важливість дослідження *дії* для політичних наук К. фон Байме пояснює тим, що «систематичні науки, такі як суспільствознавчі, є натомість [на відміну від історичних] науками про дії (*Handlung swissensch aften*)» [6, с. 89]. Дії на *метарівні* як ключові концепції методологій К. Хей виділяє декілька – це, безумовно, *соціальне конструювання реальності* для конструктивізму [7, с. 25], *співпраця* для неолібералізму як теорії міжнародних відносин [7, с. 23] і *деконструкція* в постмодернізмі [7, с. 27]. Разом із тим особливо оманливим, як зазначає К. Хей, є дослідження дії в межах *теорії раціонального вибору*. Неозброєним оком видно, що ключовим для цієї теорії є концепт *вибір*, який ми можемо розуміти як проактивну дію, проте якщо задуматися, то побачимо «парадоксальний структуралізм раціонального вибору» [7, с. 103], ілюстрованого таким питанням: «хіба є сенс говорити про *вибір* раціонального актора в контексті, який, як передбачається, має лише одну раціональну опцію?» [7, с. 104]. К. Хей

має рацію: якщо розглядати політичних акторів як *раціональних*, котрі намагаються збільшити свою користь і максимізувати вигоди (відповідно зменшити втрати), то в будь-якому контексті є лише одна, найбільш раціональна опція – варіант дії, усі інші – різною мірою *нераціональні*, тож про який *вибір* насправді може йтися Звісно, це не виключає можливості дослідження концептів, проте зводить їх, по суті, до дослідження *концептополя раціональності* відповідного контексту взаємодії акторів, аналізованого політологами.

Очевидні можливості дослідження концептополів у *структурно-функціоналістському* підході до розкриття політичних феноменів, як його виділяє К. фон Байме. В межах когнітивної лінгвістики існує *структурно-системний* підхід до концепту, згідно з яким «будь-який концепт завжди виступає частиною певної системи та, зі свого боку, сам має складну структуру» [1, с. 236]. В англосаксонській традиції політичної науки існує дещо інше бачення понять «структура» та «функція» як складових частин методологічних напрямів. *Функціоналізм* К. Хей вписує разом зі структуралізмом, релятивізмом і постмодернізмом до образливих слів (*terms of abuse*) у «лексиконі політичного аналітика» [7, с. 216]. Визначення *структуралізму* в книзі теж достатньо «суворе» й подається таким чином: «структуралізм – це пояснення політичних впливів (*effects*), результатів і подій виключно в категоріях структурних чи контекстуальних факторів» [7, с. 102]. Спробуємо подивитися на це визначення під нейтральним кутом зору: справді, політичні дії та взаємодії відбуваються в межах певних структур чи контекстів; дійсно, концепти, а тим більше концептополя, мають свою структуру. Тож, мабуть, немає нічого відверто негативного в намаганні визначити взаємозв'язки між структурами концептополів та суспільно-політичних контекстів взаємодії акторів. Безумовно, обсяги статті обмежують можливості розгляду різних напрямів функціоналістської традиції, зокрема *еклектичного функціоналізму, емпіричного функціоналізму, структурно-функціонального аналізу Т. Парсонса* [9] тощо, проте в цілому напрям дослідження окреслити вдалося.

Не лише функціоналізм чи структуралізм мали змогу набути пейоративної конотації в англосаксонському дискурсі. Особливо цікавим видається й доля концепту *держава*. Як відзначає К. фон Байме, «поняття *держава* мало універсалістське додаткове значення (*Nebenbedeutung*).., яке було чужим (*fremd*) англосаксонській політичній думці. “Держава” мала в англосаксонських країнах авторитарну або марксистську конотацію» [6, с. 101]. Тут ми отримуємо повне право перейти до розгляду *конструктивістської* методологічної традиції. Звісно, розглянути її вповні в межах кількох абзаців неможливо, тож спробуємо опиратися на виклад основних положень цього напрямку згідно з К. Хесем: «наші переконання відіграють вирішальну (*crucial*) роль у конструюванні нашої реальності; соціальний та політичний світ – не даність, він є докорінно інтерсуб'єктивною цариною – продуктом соціального конструювання; немає ніякої об'єктивної соціальної чи політичної реальності, незалежної від нашого розуміння такої реальності, немає жодної соціальної царини, незалежної від людської діяльності; ідеї як фактори (*ideational factors*) мають бути визнані

настільки ж вагомими в міжнародних відносинах, як і фактори матеріальні « [7, с. 24]. Відповідно, якщо брати відмінність у ставленнях чи сприйняттях концепту «держава» в німецькій та англосаксонській політологічній традиції, то саме конструктивізм (як дослідницька методологія) видається найбільшим адекватним потребі з'ясувати відмінності в сприйнятті, оскільки його вихідна позиція полягає в тому, що саме переконання та ідеї відіграють вирішальну роль у сприйнятті концептів [10,], які не мають чіткої, об'єктивної форми та, по суті, є продуктом соціального конструювання. Зі свого боку, К. фон Байме виразно підкреслює, що «колективні поняття (*Kollektivbegriffe*), такі як держава, не мають ніякого майбутнього в суворо історично-генетичному аналізі» [6, с. 90]. Утім, намагаючись дотримуватися принципів наукової об'єктивності (якщо, звісно, із позицій конструктивізму така може існувати), К. фон Байме пише і про критику істориками побудови концептів у суспільних науках: «суспільствознавець довільно будує свої поняття на тлі якоїсь систематики й без урахування доведеної генези понять» [6, с. 95], яку слід також урахувати під час формування програми дослідження концептополів політичної науки в межах відповідних аналітичних традицій.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Розглянувши три методології політологічних досліджень, як їх називає німецький політолог К. фон Байме, або три аналітичні традиції політичної науки, за термінологією британського професора політичної аналітики К. Хея, а саме інституціоналізм, структурно-функціональний підхід і конструктивізм, можемо констатувати, що кожен із них відкриває свої можливості до дослідження концептополів політичної науки. Інституціоналізм має подвійне значення в цьому напрямі: сам напрям можна розуміти як концептосистему, ядром якої є концепт *інституція* разом з іншими концептами мезо- й мікрорівня (наприклад правила чи неформальні норми), що є його перевагою над іншими методологіями. Утім, його основним недоліком є те, що актори, якщо брати метафору К. Хея, є «бранцями» контекстів, які мають свою структуру, що ускладнює дослідження проактивного формування концептів та, відповідно, концептополів вз боку самих політичних акторів. Побіжний огляд теорії раціонального вибору (як методології) наштовхує на думку про можливість дослідження своєрідних *псевдоконцептів*, яким виразно є концепт «*вибір*», якого в ідеології раціональності особливо й нема, оскільки актори завжди мають на основі аналізу вигод і витрат, одну, найбільшу раціональну опцію. Перспективним видається *структурно-функціональний* аналіз, оскільки його сильною перевагою є те, що політику, як і концепти, можна аналізувати за структурами та функціями, що, звісно, накладає і свої обмеження, проте може бути вихідною точкою поєднання прикладних технік аналізу суспільно-політичних концептів у політологічно-лінгвістичному розрізі. Проведений аналіз свідчить, що конструктивізм має особливі переваги над іншими методологіями, бо його дослідницька оптика налаштована на соціальне конструювання

суспільно-політичної реальності акторами, що дає змогу досліджувати семіотичний та ономасіологічний рівень концептів політичної науки. У статті не проаналізовано бігевіоралізм, що, відповідно, може бути перспективою подальших досліджень, оскільки цей методологічний напрям, зважаючи як на його значення в історії становлення політичної науки, так і його контроверсійність, заслуговує на окреме дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Юрій М. Ф. Політологія. Київ: Дакор. 416 с.
2. Воробйова О. 2011. «Концептологія в Україні: здобутки, проблеми, прорахунки». *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*. Т.14, № 2. Ст. 53–64.
3. Косенко А. «До проблеми дефініції концепту як стрижневого об'єкту мовознавчих розвідок». Наукові записки Національного університету «Острозька академія», Серія: «Філологічна». 2009. № 11. Ст. 234–239.
4. Приходько А. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008, 332 с.
5. Goertz G. *Social Science Concepts*. Princeton: Princeton University Press, 2006. 296 p.
6. Beyme von K. *Die politischen Theorien der Gegenwart*. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften, 2006.
7. Hay C. *Political Analysis: A Critical Introduction*. London, Palgrave MacMillan, 2002.
8. Sternberger D. *Drei Wurzeln der Politik*. Frankfurt: Insel, 1978.
9. Парсонс Т. Соціальна структура і особистість. Київ: Дух і Літера, 2011. 338 с.
10. Алефиренко Н. «Когнитивно-дискурсивная парадигма языкового знака». *Дискурс: науч. альманах*. 2011, №7: ст. 7–17.

METHODOLOGIES FOR RESEARCHING CONCEPTS' FIELDS OF POLITICAL SCIENCE: A COMPARATIVE ANALYSIS

This article aims to consider advantages and disadvantages of different approaches to research of concepts' fields of political science within the main streams or traditions of political science research methodologies. Political science methodologies are understood as complex combinations of theoretical vantage-points and perspectives that define the use of specific analytical techniques and justify the practical reasons for applying a set of methods or analytical tools to a given political phenomenon. This article attempts to compare research programmes for analysing concepts' fields of political science within different combinations of theoretical approaches as methodologies that are known in Anglo-Saxon political science as analytical traditions. A combination of political science theories and methodologies with the study of concepts as a discipline of applied linguistics constitutes an interpretative framework of this article. A complex combination of interrelated concepts' field forms the concepts' sphere of political science, which is made of a variety of different concepts. To study them means to adjust an analytical study toolbox. Since the main politicalological research methodologies are also theories about ontology and epistemology of the political science they have and inner structure and dynamics of their own. This article proves that methodological approaches and analytical traditions based on an Anglo-Saxon and a German classification of C. Hay and K. vom Beyme, differ significantly in their heuristic potentials: every methodology has its advantages and limitations however constructivism has substantial advantages over institutionalists, functionalist and rationalist approaches, even though each of them has its own value in researching the concepts' fields of political science in their complexity. Behaviouralism was not taken for consideration in this article since it requires a separate analytical paper of its own. As an important and, at the same time, rather controversial strain of thought and methodology in political science, behaviouralism focuses exclusively on the

outcomes of behaviour that can be registered and quantified thus it basically denies a place for concepts, conceptions, and ideas in general.

Key words: political science concepts, politological concepts' sphere, political science theory, research methodology, concepts studies, research methods.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Yuriy M. F. *Politology*. Kyiv: Dakor. 416 p. (in Ukrainian).
2. Vorobyova O. 2011. «Conceptology in Ukraine: achievements, problems, miscalculations». *Visnyk KNLU. Seriya Filologiya*. Vol. 14, No.2, pp. 53–64 (in Ukrainian).
3. Kosenko A. «To the problem of defining the concept of a yak haircut about the movement of rods». *Written notes of the National University «Ostrozka Akademiya», Seriya: «Philologic»*. 2009, №11, pp. 234–239. (in Ukrainian).
4. Prykhodko A. Concepts and concept systems in cognitive-discursive paradigms of linguistics. *Zaporizhzhia: Premier*, 2008, 332 p. (in Ukrainian).
5. Goertz G. *Social Science Concepts*. Princeton: Princeton University Press, 2006. 296 p.
6. Beyme von. K. *Die politischen Theorien der Gegenwart*. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften, 2006.
7. Hay C. *Political Analysis: A Critical Introduction*. London, Palgrave McMillan, 2002.
8. Sternberger D. *Drei Wurzeln der Politik*. Frankfurt: Insel, 1978.
9. Parsons T. *Social Structure and Personality*. Kyiv: Dukh i Litera, 2011. 338 p. (in Ukrainian).
10. Alefirenko N. «Cognitive-discursive paradigm of the language sign». *Discourse: scientific almanac.*, 2011, №7, pp. 7–17. (in Russian).

Матеріал надійшов до редакції 06.10.2018 р.